

นางสาวกิตติมา จันทรตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-640-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015318

I 197.5 114.0 6

THE MALACCA STRAITS AND THE SECURITY OF INDONESIA
AND MALAYSIA

Miss Kittima Chantree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of International Relations

Graduate School

Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-640-2

หัวข้อวิทยานิพนธ์   ช่องแคบมะละกากับความมั่นคงของอินโดนีเซียและมาเลเซีย
โดย   นางสาวกิตติมา จันทรตรี
ภาควิชา   ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
อาจารย์ที่ปรึกษา   ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ศุภรเสพย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

กิตติมา สันทรตรี : ช่องแคบมะละกากับความมั่นคงของอินโดนีเซียและมาเลเซีย (THE MALACCA STRAITS AND THE SECURITY OF INDONESIA AND MALAYSIA) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์, 145 หน้า.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึง เรื่องช่องแคบมะละกากับความมั่นคงของอินโดนีเซียและมาเลเซีย ในเชิงการเมืองและเศรษฐกิจ เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัจจัยสำคัญที่ทำให้อินโดนีเซียและมาเลเซีย ออกคำแถลงร่วม ในวันที่ 16 พฤศจิกายน ค.ศ. 1971 ว่าช่องแคบมะละกาเป็นน่านน้ำอาณาเขตและเข้าควบคุมช่องแคบดังกล่าว โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์แห่งชาติ เป็นกรอบในการวิเคราะห์

จากการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบว่าปัจจัยสำคัญของการประกาศเข้าควบคุมช่องแคบมะละกา ได้แก่ ปัจจัยทางด้านสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ อันนำไปสู่ปัญหาแออัด และความปลอดภัยในการเดินเรือ ปัญหามลภาวะ และปัญหาโจรสลัด ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านี้ ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ อันเป็นผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจของรัฐที่อยู่ชายฝั่งช่องแคบเป็นอย่างมาก ปัจจัยที่สองที่ทำให้อินโดนีเซียและมาเลเซีย เข้าควบคุมช่องแคบก็คือ ยุทธศาสตร์ สิบเนื่องมาจากการที่อังกฤษประกาศถอนตัวออกจากซีกโลกทางตะวันออกของคลองสุเอซ นับแต่ปี ค.ศ. 1968 เป็นต้นไป และสหรัฐอเมริกา กับสหภาพโซเวียตได้ขยายอิทธิพลเข้ามาแทนที่และแข่งขันกันในมหาสมุทรอินเดีย โดยอาศัยช่องแคบมะละกาเป็นทางผ่าน ทำให้อินโดนีเซียและมาเลเซียเกิดความกังวลในความมั่นคงปลอดภัยของประเทศ

อย่างไรก็ตามการอ้างสิทธิ์เข้าควบคุมช่องแคบมะละกาของอินโดนีเซียและมาเลเซีย ก็ได้มีประเทศผู้ใช้อช่องแคบที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา สหภาพโซเวียต และญี่ปุ่น ได้มีปฏิกิริยาคัดค้านไม่เห็นด้วย เพราะต้องการให้ช่องแคบเป็นช่องแคบระหว่างประเทศ ที่สามารถใช้เดินทางผ่านได้อย่างเสรี ทั้งนี้เพื่อผลประโยชน์ของแต่ละประเทศที่แตกต่างกันนั่นเอง

ภาควิชา ..... ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
สาขาวิชา ..... ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

พิมพ์ต้นฉบับบทความวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

๑

KITTIMA CHANTREE : THE MALACCA STRAITS AND THE SECURITY OF INDONESIA AND MALAYSIA. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. CHAYACHOKE CHULASIRIWONGS, Ed.D. 145 PP.

This thesis is making a study on the Malacca Straits and the security of Indonesia and Malaysia, politically and economically. The purpose of this study is to show the important factors which caused the outcome of the Joint Statement between Indonesia and Malaysia on November 16, 1971. It was announced that the Malacca Straits was to become territorial seas and that the Indonesian and the Malaysian governments would take over and supervise the use of the Straits. This analytical study is based on the concept of national interest.

It is found that the underlying reasons for such an announcement was that; geographical environments had led to other problems such as congested and insecure navigation, pollution, and piracy. First, these problems caused much loss affecting the economic security of the coastal states. Second, strategy became the most important motif. The British announcement to withdraw itself from the East of Suez led to the expansion of the U.S. and the USSR influence which were competing each other in the Indian Ocean. Most of these activities, however had to rely on the Malacca Straits. And thus, made Indonesia and Malaysia become anxious about the country's security.

However, many countries which were using the Malacca Straits such as the U.S., the USSR and Japan protested the Indonesia and Malaysia's claim over the Malacca Straits because they wanted it to be an international and free straits to be used for their own and others' benefits.

ภาควิชา INTERNATIONAL RELATIONS
สาขาวิชา INTERNATIONAL RELATIONS
ปีการศึกษา 1988

ลายมือชื่อนิสิต Kittima Chantree
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Chayachoke Chulasiriwongs

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยโชค จุลศิริวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ศุกรเสพย์ รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์ อาจารย์ผู้ควบคุมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งกรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณ คุณพิภพ เหล่าพัคจัน เจ้าหน้าที่ฝ่ายการประมงระหว่างประเทศ กรมประมง ที่กรุณาให้คำแนะนำและสนับสนุนทางด้านข้อมูลต่าง ๆ อย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณ คุณนิศารัตน์ จันทรประภา ที่ให้ความช่วยเหลือด้านข้อมูล และเพื่อน ๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองแผนงาน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและอำนวยความสะดวกในการจัดพิมพ์วิทยานิพนธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณรักษัษณา ฤกษ์ชนะ คุณสุรรัตน์ โพธิ์สาส์ และคุณเสาวนีย์ ไชยพิลา ที่ได้สละเวลาอันมีค่าในการพิมพ์วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จสมบูรณ์ไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อและคุณแม่ ที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดระยะเวลาที่ผู้เขียนได้ทำการศึกษาจนสำเร็จการศึกษา

กิตติมา จันทรตรี

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	6
แนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา.....	6
สมมติฐานในการศึกษา.....	10
การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา.....	11
การนำเสนอ.....	11
2. ช่องแคบมะละกากับปัญหาทางเศรษฐกิจ.....	13
สภาพเศรษฐกิจในช่องแคบมะละกา.....	13
ปัญหาความแออัดและความปลอดภัยในการเดินเรือ.....	22
ปัญหามลภาวะ.....	32
ปัญหาโจรสลัด.....	40
3. ช่องแคบมะละกากับปัญหาความมั่นคงปลอดภัย.....	44
บทบาทของมหาอำนาจในช่องแคบมะละกา.....	47
ผลประโยชน์ของมหาอำนาจในมหาสมุทรอินเดีย.....	50
การแข่งขันกันของมหาอำนาจในมหาสมุทรอินเดีย.....	69

	หน้า
4. ทำที่ของรัฐชายฝั่งและปฏิกิริยาจากประเทศอื่น ๆ.....	86
ทำที่ของรัฐชายฝั่ง.....	86
ปฏิกิริยาจากประเทศผู้ใช้ช่องแคบ.....	105
5. บทสรุป.....	120
บรรณานุกรม.....	125
ภาคผนวก ก	137
ภาคผนวก ข	139
ภาคผนวก ค	140
ภาคผนวก ง	141
ภาคผนวก จ	143
ภาคผนวก ฉ	144
ประวัติผู้เขียน.....	145

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	แสดงจำนวนชาวประมงและสัตว์น้ำที่จับได้ในจังหวัดบนเกาะสุมาตรา ด้านชายฝั่งช่องแคบมะละกา ในปี ค.ศ. 1977	20
2.2	แสดงจำนวนชาวประมงและสัตว์น้ำที่จับได้ในจังหวัดของคาบสมุทรมลายู ในปี ค.ศ. 1976	20
2.3	แสดงจำนวนเรือและชนิดของเรือที่แล่นผ่านช่องแคบสิงคโปร์ ค.ศ. 1969-1978	24
2.4	แสดงอุบัติเหตุทางเรือในช่องแคบมะละกา (ค.ศ. 1968-1976)	28
3.1	แสดงปริมาณและแหล่งน้ำมันของสหรัฐอเมริกา	57
3.2	แสดงจำนวนแร่ธาตุที่สหรัฐอเมริกาส่งเข้าประเทศ	57
3.3	แสดงการค้าของสหรัฐอเมริกาในแอฟริกา	58
3.4	แสดงการลงทุนของเอกชนอเมริกันในแอฟริกา	59
3.5	แสดงการค้าขายของโซเวียตกับประเทศต่าง ๆ ที่อยู่ในบริเวณ มหาสมุทรอินเดีย	66
3.6	แสดงความช่วยเหลือทางเศรษฐกิจและการทหารที่โซเวียตให้กับประเทศ บริเวณรอบ ๆ มหาสมุทรอินเดีย	67
3.7	แสดงจำนวนเรือของสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตในมหาสมุทรอินเดีย	77
3.8	แสดงจำนวนท่าเรือที่สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตได้จอดแวะ ในปี ค.ศ. 1969-1976	77
3.9	แสดงการเปรียบเทียบระยะเวลาที่กองเรือสหรัฐอเมริกา และกองเรือ สหภาพโซเวียตใช้ในการเดินทาง (จำนวนวัน)	80
4.1	แสดงปริมาณน้ำมันดิบที่ญี่ปุ่นสั่งเข้ามาจากแหล่งต่าง ๆ ในปี ค.ศ. 1972 และ ค.ศ. 1974	114

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่	หน้า	
2.1	แสดงความกว้างของช่องแคบมะละกา	15
2.2	แสดงความกว้างของช่องแคบสิงคโปร์	15
2.3	แสดงเส้นทางการเดินเรือที่สำคัญในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	26
2.4	แสดงที่ตั้งของท่าเรือในช่องแคบมะละกา	27
2.5	แสดงสัดส่วนของอุบัติเหตุที่เกิดจากเรือบรรทุกน้ำมัน (ค.ศ. 1968-1976)	28
2.6	แสดงตำแหน่งที่เกิดอุบัติเหตุทางเรือในช่องแคบมะละกา	30
2.7	แสดงเส้นทางขนส่งของเรือบรรทุกน้ำมันในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	31
3.1	แสดงช่องแคบต่าง ๆ ในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	46
3.2	แสดงที่ตั้งของเกาะติเอโก การ์เซีย	54
3.3	แสดงที่ตั้งของกองเรือโซเวียต	63
3.4	แสดงที่ตั้งฐานทัพที่แฉะจอดเรือ ของมหาอำนาจในมหาสมุทรอินเดีย	78
3.5	แสดงการเปรียบเทียบระยะทางการเคลื่อนย้ายกองกำลังทางเรือ ของสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต จากฐานทัพที่ต่าง ๆ ทั้งในกรณีที่ผ่านมาคลองสุเอซ และอ้อมแหลมกูดโฮป	79
4.1	แสดงเขตหมู่เกาะของอินโดนีเซีย	89
4.2	แสดงแนวแบ่งเขตการเดินเรือในช่องแคบมะละกา	102
4.3	แสดงแนวแบ่งเขตการเดินเรือในบริเวณที่สันหนึ่งวา	102
4.4	แสดงแนวแบ่งเขตการเดินเรือในช่องแคบสิงคโปร์	103
4.5	แสดงแนวแบ่งเขตการเดินเรือในบริเวณประกาศการฮอสเปอร์ก	103